MIESIĘCZNIK.
OBRAZ
dziejów bieżacych.

Wychodzi na miesiąc raz w każdą ostatnią sobotę. Cena całoroczna 1 złr. 20 kr.; półroczna 40 kr; czwierćroczna 20 kr. mon. konw.; z przesyłką pocztową zaś całor. 1 złr. 40 kr.; półr. 50 kr; czwierćroczne 25 kr. mon. konw.

Ner. 3. Cieszyn dnia 27. Września. R. 1851.

Austrya.

W ostatnich dniach zeszłego miesiąca zjechali się cesarz austryacki i król pruski w kąpielach w Ischl, gdzie oraz cesarska rodzina i inni książęta bawili. Król pruski objechawszy swoje zachodnie i południowe kraje, przybył tam d. 31. Sierpnia, w mundurze austryackim; cesarz zaś przyjmował go w mundurze pruskim. Byli tam także ministrowie-prezydenci austryacki i pruski, książę Szwarcenberg, i baron Manntenfel. Jaki cel miał ten zjazd, lub co na nim umówiono, nie jest wiadomo. Po dwudniowym wspolnym pobycie tamże rozjechali się obaj monarchowie do stolic swojich.

Dnia 12. Września N. Cesarz wyjechał do Włoch na przegląd wojskowy we Weronie, ku któremu także niektórzy włoscy panujący pozwanemi zostali. Przyjęcie JCMości w Weronie i innych miastach włoskich było świetne. Mówią iż Najjaśniejszy monarcha za powrotem swym z Włoch ma odbyć dawno już zapowiadaną podroż do Galicyi, w miesiącu Październiku. — Mówiono też, iż na szląsko-polskiej granicy ma się odbyć zjazd monarchów austryackiego, rosyjskiego i pruskiego; dotąd jednak nic pewniejszego o tym zjeździe nie słychać.—

W celu uregulowania obiegu pieniężnego wydaném zostało rozporządzenie ministerstwa finansów z d. 1. Września b. r. dla otworzenia pożyczki dobrowolnéj, któréj suma oznaczona jest na 85 milionów. Zaliczki mogą mieć miejsce w banknotach lub śrebrze. Dla tych ostatnich dołączona jest skala, oznaczająca po jakim kursie przyjmowane będzie śrebro. Przynajmniéj dwie trzecie części ogólnéj sumy pożyczki obrócone będą na ściągnienie i ufundowanie obiegających papierów rządowych. —

Warunki ogłoszonéj pożyczki są korzystne dla wierzycieli państwa; przetoż znajduje wielu uczestników. Do dnia 16. Września, z którym pierwszy termin subskrypcyi na tę pożyczkę upłynął, podpisano następujące sumy w Wiedniu i na prowincyach: w banku narod. 36,584,700 złr., w dolnych Rakusach 145,100 złr., w górnych Rakusach 308,600 złr., w Salzburgu 73,100, w Styryi 894,000, w Karyntyi 31,000, w Krainie 79,000, w Tryeście 2,032,300, w Tyrolu 345,000, w Czechach 4,129,900, w Morawie 1,292,300, w Szląsku 223,300, w Galicyi 46,100, w Węgrzech 1,432,500, w Kroacyi 23,000 złr.; razem 47,640,700 złr. O podpisach za granicą niema jeszcze dokładnych wiadomości. Frankfurtski Rothschild podpisał 1,250,000 złr.; cała zatém subskrypcya Rothschildów wynosi dotąd 5 milionów. — Dalsze sumy tak spiesznie spływają, iż w krotce suma zamierzonéj pożyczki dosięgniętą będzie.—

Z powodu listów gabinetowych z dnia 20. Sierpnia, względem zmiany konstytucyi, rozesłał minister-prezydent książę Szwarcenberg okolnik do wszystkich poselstw zagranicznych, którego treść jest następująca: „Krytyczne było położenie Austryi w pierwszych miesiącach r. 1849 i rewolucya wszędzie. Wojska cesarskie wreszcie odniosły zwycięstwo wszędzie. Uznano, że najpierwéj należy znaleźć grunt, na którymby

można odbudować monarchią. Sądzono że konstytucya jednaka dla wszystkich krajów mogłaby być tym gruntem i dla tego wydano konstytucyę z 4. Marca. Ta konstytucya jednak nie mogła mieć powodzenia dla wad i niedostateczności, które zawierała. W miarę jak porządek ustalał się, coraz stawało się widoczniejszą rzeczą, że wykonanie téj ustawy jest nie podobném. Jestto przekonanie cesarza; który uznał że nadeszła chwila, aby położyć koniec publicznéj niepewności, i wszelkim środkom tymczasowym. Cesarz wydawszy z własnéj woli i upodobania patenta z 4. Marca, nie zawiązał się nigdy ani przysięgą ani żadną koncessyą, nie jest więc obowiązanym utrzymać w sile literę téj konstytucyi. JCMość postanowiwszy więc szczérze położyć koniec takiemu stanowi rzeczy pełnemu niespokojności i obawy, zaradził temu ordonansami z d. 20. Sierpnia; czém nie chcąc robić reakcyi, chce tylko zaprowadzić porządek ściśle legalny. —

Dla tego iż rozmaite fałszywe podania krążyły po obcych dziennikach o wypłatach, jakie Austrya Rossyi za udzieloną w r. 1849 pomoc w wojnie węgierskiéj wypłacić powinna, — podała *koresp. austr.* następne sprostowanie: — Na mocy konwencyi z d. 20. Czerwca winna Austrya wypłacić Rossyi sumę 3,683,236 rubli śr. 96½ kopejek, czyli 5,666,518 złr. 24 kr. m. k. Z téj sumy poweźmie Rossya 683,236 rubli, czyli 1,051,133 złr. w soli wielickiéj, resztującą zaś sumę 3000,000 rubli śr. czyli 4,615,384 złr. z procentem 5% rachując od dnia 31. Lipca 1850 r., gotowizną w trzech jednorocznych ratach. Pierwsza rata w ilości 1,150,000 r. śr. czyli 1,769,230 złr. m. k. spłacona została na dniu 31. Lipca b. r. —

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 26. Sierpnia stanowi: że moneta zdawkowa miedziana z r. 1816, mianowicie 1-krajcarowki, ½ i ¼ krajcarowki, jako też 2-krajcarowki z r. 1848, do końca r. 1852 ściągnięte być mają z obiegu, celem przebicia ich wedle nowego systemu. —

Słychać, że namiast dotychczasowéj *rady państwa* ma być ustanowiony Senat Państwa, złożony z notablów wszystkich krajów koronnych. — Żandarmerya we wszystkich krajach koronnych wynosi obecnie 15,666 ludzi; koszta utrzymania jéj wynoszą 5,565,460 złr. — Cesarz obdarzył ministra hessen-kasselskiego Hassenpfluga wielkim krzyżem austryackiego orderu Leopolda. —

Urzędnicy w ministerstwie handlu uwolnionemi zostali od przysięgi na konstytucyę i złożyli nową przysięgę d. 19. b. m. Inne ministerstwa mają równie naśladować. Ministrowie sami mieli przed wyjazdem JCMości do Włoch nową przysięgę służby złożyć. — Francuskie dzienniki utrzymują, że książę Metternich własnorecznemi listami cesarza i księcia Szwarcenberga, na życzenie całego ministerium, powołany został do Wiednia, aby dał mniemanie swoje o obecném położeniu Europy i osobnych stosunkach Austryi. Książę Metternich, mimo 78 lat wieku wcale jeszcze ma być rzeźwy; uznaje potrzebę odpowiedniego czasowi postępu dla Austryi, zresztą jednak przychylniejszym jest federalnemu aniżeli ściśle centralizacyjnemu systemowi. Urzędowego stanowiska książę zająć nie myśli. — Inspektor villi (domu) księcia Metternicha w Wiedniu otrzymał polecenie, aby przygotowane były pokoje na przybycie byłego W. Kanclerza, które w końcu b. m. nastąpić ma. —

Gotowanie saletry, jednéj z głownych części fabrykacyi prochu do strzelania, uważano dotąd jako monopol państwa. Powodem tego postanowienia była jedynie względność na publiczne bespieczeństwo, gdyż zysk z tego monopolu do skarbu państwa wpływający wcale był nieznacznym. Ponieważ obecnie saletra jest jednym z najgłowniejszych materyałów dla rozmaitych chemicznych fabrykacyj, przeto na wniosek ministra wojny rząd odstąpił od wyłącznie jemu należącego monopolu fabrykacyi saletry i uczynił tę gałęź przemysłu wolną. —

Ponieważ była obawa, że sądy przysięgłych zostają zniesione, donoszą z Wiednia, iż sądy te będą w Austryi wprawdzie utrzymane, ale że projektowane jest podwyższenie cenzusu dla przysięgłych. Ma być również więcéj ograniczona liczba zbrodni, pod sądy rzeczone oddawanych. — Rozchodzi się także pogłoska, iż dotychczasowi burmistrzowie mają być zmienieni, a na miejsce ich mają być najwięcéj opodatkowani ustanowionemi. —

Wydany niedawno z druku obrachunek państwa austryackiego na r. $18\frac{50}{51}$, zawiera następujące data:

Ogół rozchodów wynosi **277,029,527** złr.; a zwłaszcza na dług państwa **61,030,092** złr.; dwór cesarski **4,900,084** złr., sejm, rada państwa i sąd państwa **600,000** złr., rada ministrów **136,810** złr., ministerstwo spraw zewnętrznych **1,692,265** złr., ministerstwo spraw wewnętrznych **25,300,518** złr., ministerstwo wojny **103,362,606** złr., ministerstwo skarbu **20,227,747** złr., min. sprawiedliwoś. **18,000,000** złr., min. nauk i wyznań **4,916,776** złr., handlu **33,786,755** złr., rolnictwa **341,667** złr. itd.— Suma dochodów, dla pokrycia owych wydatków obroconych, wynosi **208,172,580** złr. m. k.; a zwłaszcza stałe podatki **76,104,214** złr., niestałe podatki **114,281,188** złr.. z dóbr państwa, mennicy i górnictwa **5,721,528** złr. itd. — Niedobór wynosi zatém **68,856,947** złr. m. k. —

Zapowiadają obszerną amnestyę, którą rząd ma udzielić politycznym więźniom. Tak kilku węgierskich więźni oczekuje ułaskawienia i podobnie mniéj obciążeni więźnie pragscy mają zostać wypuszczonemi na wolność.— Liczba obiegających papierowych pieniędzy w końcu Sierpnia wynosiła **364,509,186** złr. —

Wiedeń. Rada gminna miasta Wiednia ogłosiła, że pierwszy termin zapisywania się na nową pożyczkę państwa, według postanowienia ministerstwa, do d. **27.** b. m. przedłużonym został. - Znany redaktor pisma „Humorist,“ p. Safir za kilka artykułów został na początku b. m. aresztowany i na 3-miesięczny areszt skazany.— Dla poburzającéj mówy, obrazy majestatu i oporu zostało w ciągu bieżącego miesiąca znowu kilkanaście osób od sądu wojskowego w Wiedniu na karę cielesną lub areszt skazanemi. — Powszechny z austryacką kasą oszczędności w Wiedniu złączony instytut zaopatrzenia, wzbudza nieufność u jego uczestników, przeto domagają się od zarządców jego złożenia rachunku i zabespieczenia złożonych sum do tego zakładu. —

Węgry. JCMość najwyższém postanowieniem z d. **12.** b. m. raczył mianować arcyksięcia Albrechta gubernatorem cywilnym i wojskowym Węgier. — W dekrecie tymże nazwane są Węgry „królestwem,“ a nie krajem koronnym; przeto spodziewają się Węgry, że znowu dostaną osobny i wolniejszy zarząd. —

Czechy. Pr. Now. donoszą: że wszystkie konsystorze czeskie zgodziły się do ministerstwa podać prośbę, aby płaca niższego duchowieństwa katolickiego uregulowaną została. Jak słychać, ma być roczną płacą plebana **600** do **700**, lokalisty **400—500**, a kooperatora **250—300** złr. — Z powodu że znaleziono broń u jednego obywatela w Pradze, Kosmasa Hlawsy, właściciela młyna, — i także zdarzył się przypadek zwodzenia c. k. żołnierzy do złamania wierności, którego czynu dopuścił się Antoni Lacina piekarz pragski, dla których przestępstw pierwszy na dwuletnie a drugi na czteroletnie więzienie przez sąd wojskowy odsądzony został, — potwierdzoném więc było ogłoszenie z d. **10.** Maja **1849** r., z tém dołożeniem, iż na przyszłość każde tego rodzaju przekroczenie bezwzględnie będzie według prawa doraźnego sądzonèm, lub też przestępca na karę robót fortecznych wskazany. —

Galicya. R. Z. pisze, że sąd krajowy z Jasła ma być do Tarnowa przeniesiony, natomiast ma być w Jaśle sąd okręgowo-kolegialny. — Przewłoka w pracach nad organizacyą

Galicyi zdaje się to mieć za powód, jak się domyślają, że pierwiastkowy jéj projekt ulegnie rewizyi i stosownéj odmianie. Tak mówią że prezydencye obwodowe we Lwowie, Stanisławowie i Krakowie będą zniesione, i że wszystkie władze administracyjne scentralizowane będą we Lwowie. — Przed parą tygodniami odbyto we Lwowie przeszukiwania domów. — Jeszcze z wielu stron Galicyi słychać skargi nad złém usposobieniem chłopów, którzy od czasu uwolnienia wcale pracować niechcą na pańskich gruntach, ani za wielką płacę. Tak tam zwykle robotnikowi płacą na dzień 24—30 kr. mon. k. i więcéj. Ale ani za tę cenę chłop nie chce pracować, ponieważ mu natura bez wielkiéj pracy daje ile utrzymanie życia wymaga, sam zaś wyższych potrzeb nie zna i nie czuje. Wielka część pól zostaje przeto bez uprawy i owoce często giną na polach. Każdy zaś musi uznać, że przez to całe państwo cierpi szkodę, kiedy w kraju mnostwo pól zostaje nieuprawionych. Dla tego słychać, iż rząd zamierza zmuszać galicyjskich chłopów do roboty za ustanowioną płacę dzienną. —

Niemce.

Dnia 23. Sierpnia odebrał król pruski hołd od stanów księstw Hohenzollern-Hechingen i Hohenzollern-Sigmaringen. Uroczystość ta odbyła się na zamku Hohenzollern. Jak wiadomo, książęta Hohenzollern i panująca rodzina pruska byli związkami pokrewieństwa i pochodzenia z jednéj familii złączeni. Na mocy więc familijnego układu 1848 r. przedali książęta Hohenzollernscy królowi pruskiemu swe kraje, w których od dawnych wieków panowali, za 35,000 talarów rocznéj pensyi. Najdziwniejszą jednak i zastanowienia godną rzeczą jest zimny patryotyzm obywateli, którzy jak się nad odejściem dawnych panujących nie smęcili, tak też teraz spokojnemi są, iż się Prusakami zowią. —

Wolne gminy czyli wyznawcy nowéj sekty religijnéj, niemiecko-katolickiego kościoła bywają w Niemczech wszędzie prześladowani. Tak np. konsystorz ewangielicki w Szczecinie w Prusach, wydał rozporządzenie, które odczytanem było we wszystkich kościołach, a zawiera następujące punkta: Wolne gminy zakładają się tylko na negacyi (t. j. zaprzeczaniu ustalonych pojęć religijnych); nie budują ale niszczą, i roztrząsają tylko niewiarę. Ewangielicki kościoł nie uznawa wolnéj gminy za chrześciańską gminę, i nie przyznawa im tego stanowiska, jakie chrześciańskim członkom się należy. Księża nie mają ich przeto przypuszczać do wieczerzy Pańskiéj, za świadków do chrztu, nie mają małżeńskich związków ich poświęcać, ani też kościelnych obrzędów przy pogrzebach im pozwalać. Zarównie chrzty, konfirmacye, śluby przez duchownych ich wykonane nie mają być uznane, itd. —

Los niemieckiéj floty, na ktorą Niemcy w ostatnich latach z taką gorliwością składki czynili, jest już rozstrzygnięty. Austrya i Prusy mają w rownych częściach zająć okręty i inne materyały. Flota związkowa zniknie zatém z początkiem przyszłego roku. Inne państwa mają za swe składki otrzymać stosowne wynagrodzenia. —

Sejmy prowincyalne w Prusach zostały w ciągu tego miesiąca już rozpoczęte. Brandenburski otwarty został d. 1. Września; Poznański d. 9. a szląski w Wrocławiu d. 14. t. m. Wszakże same wybory dowodzą, jaka niechęć do tych sejmów prowincyalnych u ludu panuje. Tak n. p. w Andernach zamiast 150 prawyborców stanęło tylko 6, którzy wybrali 5 wyborców, lecz na prożno, bo z tych pięciu żaden wyboru nie przyjął. W ten sposób i indziéj wypadły wybory. Takie przykłady więcéj mówią, niż wszelkie rozumowania. —

Z dniem 1. Stycznia 1854 roku kończy się obecny peryod związku celnego niemieckiego, którego naczelnikiem były Prusy i któremu swoją przewagę w Niemczech zawdzięczają. Rozpoczęty on był r. 1842 i zawarty na 12 lat; z końcem zaś bieżącego roku musi być albo wy-

powiedzianym albo na nowych 12 lat potwierdzonym. Dla tego Prusy zawiązały nowy traktat handlowy z królestwem Hanower; inne księstwa i wolne miasta niemieckie chcą równie przystąpić do tegoż związku. Wszakże niektóre południowe państwa niemieckie chcą z Austryą wstąpić do związku, a w takim razie byłoby znowu rozdwojenie w Niemczech. Jeżeli zaś wszystkie rządy niemieckie złączą się z Prusami, w takim razie Austrya musi się starać osobne stosunki z Niemcami zawiązać. —

Rada miasta Kasselu składając elektorowi (książęciu) swemu powinszowanie na imieniny, wynurzyła z swojej strony rowne przywiązanie do prawa jak do konstytucyi; lecz za to otrzymała surowe napomnienie. —

Krawcy odgrywają teraz w Niemczech taką rolę, jak za czasów Kocebuego bursze. Jak tamtych zwano Jakóbinami na sposób francuskich Jakóbinów, tak dziś krawców poczytują za socyalistów i komunistów, a ostatnie aresztowanie w Berlinie, Lipsku i innych miastach głównie odbywały się na krawcach. Krawcy też przed wszystkiemi innemi rzemieślnikami zaczęli się wiązać w stowarzyszenia rzemieślniczo-handlowe.

Prawa zasadnicze narodu niemieckiego, przez były sejm frankfurtski wraz z konstytucyą wypracowane i niemal od wszystkich rządów niemieckich przyjęte, zostały postanowieniem bundestagu w Frankfurcie zniesione i rządy, które je dotąd w krajach swych w płatności utrzymały, powinny je nieobowiązującemi ogłosić. —

Poznań. Księgarzowi Stefańskiemu w Poznaniu, odebrano pozwolenie na drukarnią, z przyczyny wydawania w niéj dziennika polskiego „Goniec". —

Francya.

We Francyi mają wszystkie prawie stronnictwa rok 1852 w baczności i toczą już w dziennikach swych żwawe spóry względem kandydatów, z którychby przyszłego prezydenta republiki miały obrać. Najwięcéj zajmuje umysły książę Joinville, z rodziny Orleans, czyli kandydaturę przyjmie lub nie. — Drugą główną sprawą z tego miesiąca są obrady rad departamentowych (obwodowych), względem rewizyi konstytucyi, które pytanie, po pierwszy raz, jak donieśliśmy, w izbie sejmowéj przepadło, i za zejściem się sejmu w miesiącu Listopadzie pewnie ponowioném zostanie. 76 rad departementowych ogłosiło się za rewizyą; wszakże prawie wszystkie z tych rad domagają się przeglądu legalnego, jaki uchwalił sejm, t. j. przy najściślejszém zachowaniu form konstytucyjnych; 4 rady tylko oświadczyły się przeciw rewizyi, 2 wstrzymały się głosu, 2 żądają przywrocenia formy monarchicznéj. —

Wspomnieliśmy w 2 Nrze o wielkim procesie Lyońskim względem spiskowych, którzy chcieli zrobić powstanie socyalistowskie. Na oskarżonych spadły zatém następujące wyroki: na karę wywiezienia z kraju skazani zostali: Gent naczelnik spisku i sześciu innych; jeden skazany na 15 lat więzienia; ośmiu na 10 lat więzienia; sześciu na 5 lat więzienia; sześciu na dwa lata więzienia; trzech na rok więzienia. Między temi znajduje się jednak kilku zaocznie skazanych, ponieważ naprzód z kraju się uchronili. Obrońcy oskarżonych wszyscy odstąpili z placu boju, ponieważ im przeszkodzono w wolnéj obronie; oskarżeni zgodzili się na to, a urzędownie im dodanych obrońcow nie przyjęli. Mimo to jednak sąd wydał wyroki. —

Wielkie wrażenie sprawiły przed parą tygodniami aresztowania Niemców w Paryżu, które wykonane zostały pod tym pozorem, iż mieli należeć do oddziału komitetu demokratycznego niemieckiego, jaki miał istnieć w Paryżu i rozszerzać propagandę rewolucyjną w Niemczech. Około 250 osób zajęto. Wszakże wkrótce się wykazało, iż udanie zamierzonego przez nich spisku było fałszywe i aresztowani zostali uwolnionemi. Jako donoszą, aresztowania te miały się stać na poradę posłów zagranicznych, a rząd francuski użył téj sposobności, aby się pozbyć

lub przerazić Niemców, których jest w Paryżu ze 100 tysięcy. — Angielski rząd miał zasłać Francyi przestrzegającą notę względem Rosyi, która miała wielkie zasoby broni i innéj zbroji zakupić dla przygotowania się na przypadki 1852 roku. —

Włochy.

Umysły Włochów według wszelkich doniesień zdają się być bardzo źle usposobione. Z Rzymu słychać o nieustannych prawie morderstwach politycznych. Tak n. p. d. 8. Sierpnia, w rocznicę śmierci Ugo Bassi, który był kapelanem u Garibaldego, a rozstrzelany został przez wojska austryackie, brygadier karabinierów papieskich, który go był pochwycił, zamordowany został w mieście Comachio. Morderca uszedł. — Podobnie innych osób wiele zamordowano z nienawiści dla przekonania politycznego. — Niedawno puszczona była bomba blisko mieszkania sekretarza stanu, kardynała Antonellego. — W skutku tych zdarzeń nastąpiły liczne aresztowania w Rzymie. — Francuskie wojsko dotąd stoji w Rzymie. —

Niedawno donosiły dzienniki, że rządy włoskie obawają się powstania, które miałoby się w Sycylii rozpocząć, ponieważ wyspa ta najbardziej jest niespokojną. Obwiniają także Palmerstona, ministra angielskiego, iż wspiera ten ruch rewolucyjny i Mazziniemu tajemnie do siebie przystępu udziela, ponieważ przez to szuka korzyści dla Anglii, która sobie życzy Sycylię zająć. —

Flota angielska ciągle krąży w środziemném morzu. —

Turcya.

W ministerstwie tureckiém stała się zmiana; niektórzy z dawnych ministrów zostali oddaleni a nowi podług nowszych usposobień zajęli ich miejsce — Internowani wychodźcy w Kiutahii, o których od czasu ich zajęcia tyle różnorodnych pogłosek krążyło, zostali nareszcie przez rząd turecki na wolność wypuszczeni. Wiadomo, że przy układach w sprawie węgierskich wychodźców przeprowadzonych, postanowiono więzionych naczelników tychże po upływie jednego roku na wolność wypuścić. Powinno to było już w maju b. r nastąpić, z różnych powodów jednak przedłużono termin do 1. Września. Ponieważ teraz pokój na Węgrzech przywrocony został, i administracya Pogranicza wojskowego na dawniejszéj stopie, wykonał więc rząd Turecki uwolnienie wszystkich wychodźców bez wyjątku. Koszut i inni naczelnicy znajdują się pomiędzy niemi. Udadzą się oni wszyscy, albo raczéj już się udali, jak depesza telegraficzna z Tryestu donosi, do Smyrny na amerykańskim parostatku Missisipi, który ich wywiezie za obręb Turcyi. Mówią, że część tych wychodźców uda się do Anglii, inni do Ameryki. — Między rządem tureckim i wicekrólem egipskim, który podlega Turcyi, zachodzi znowu nieporozumienie dla tego że wicekról egipski bez wiedzy Turcyi zawiązał z Anglią traktat względem założenia kelei żelaznéj na cieśninie Suez, która spajać będzie Srodziemne i Czerwone Morze. —

Bulgarowie otrzymali osobnego metropolitę w Konstantynopolu. —

Chiny.

Powstanie w Chinach nie uciszyło się dotąd, ale stawa się coraz groźniejszém. Jeden z dowodzców powstańczych wziął tytuł panującego; datuje swoje panowanie od roku pierwszego *cnoty niebieskiéj* Tien-tek, bije monetę własną i rozdziela urzędy. Wielka część wojsk cesarskich przeszła na stronę jego. — Powstaniec ten znajduje się w Kwang-si, o 40 mil od Pekingu, stolicy chinskiéj i ma 180,000 ludzi. Fanatyzm religijny i narodowy ożywia powstańców. Cesarz chiński żąda posiłków od naczelników Tartaryi, a pretendent chce właśnie wypędzić wszystkich Tatarów i panującą dynastyę także tatarską z niemi. Sprawa chrześciaństwa i cywilizacyi w Chinach zawisła obecnie od

zwycięstwa cesarza, który był przychylny chrześcianom. —

Ameryka.

Na wyspie *Kuba* wybuchnął niespokój przeciw Hiszpanii, której ta wyspa dotąd należała. Hiszpańczycy używali tam dotąd tortury i rządzili surowo; przeto mieszkańcy wyspy od dawna już chcieli się oswobodzić od nich i złączyć się *ze Zjednoconemi Stanami* północnéj Ameryki. To było powodem dla pewnego awanturnika, który się nazywa jenerałem *Lopez*, a pochodzi z Hiszpanii, że już przed dwoma laty powziął myśl tę wyspę od Hiszpanii oderwać i narekrutowawszy w tym celu rożnorodnych ludzi, pomiędzy ktoremi się znajdowali najwięcéj Amerykanie, przylądował z nimi na wyspę. Wnet atoli zostali pobici od Hiszpanów i schronili się do Stanów Zjednoconych. Nieodstraszeni jednak, pozbierawszy się przylądowali niedawno po drugi raz; wyprawa ich jednak jako pierwsza była nieszczęśliwa; zostali bowiem na nowo rozproszeni a około 50 dostało się w niewolę Hiszpanom, których do Hawanny przywieziono i bez wyjątku rozstrzelano. To sprawiło wielkie rozjątrzenie na wyspie Kuba, ale rownie w Zjednoconych Stanach. Zachodzi przeto spór pomiędzy Zjednoconemi Stanami Amerykańskiemi i Hiszpanią, który wielkie skutki za sobą pociągnąć może. W razie, gdyby Hiszpania utraciła tę wyspę, utraciłaby oraz żrodło największych bogactw, ponieważ Kuba co do urodzajności i obfitości równa się Indyom. —

Opawa. Na posiedzeniu wydziału krajowego śląskiego d. 28. Lipca b. r. było przedmiotem obliczenie wydatków i dochodów krajowych na r. 1852. Naprzod wyrachowane przychody śląskiego krajowego funduszu wynoszą 18,818 złr. 48$\frac{2}{4}$ kr., pozostała gotowizna 16,275 złr. 18$\frac{2}{4}$ kr., ogólna suma wynosi więc 35,094 złr. 7 kr.— Wydatki zaś obliczono na 52,234 złr. 15$\frac{1}{4}$ kr. Brakuje zatém 17,140 złr. 8$\frac{1}{4}$ kr. która suma na bezpośrednie podatki podzieloną być ma. Dołożyć jednak jeszcze należy dodatek procentowy 10,063 złr. 27$\frac{2}{4}$ kr. dla trzeciny krajowéj z uwolnienia gruntowego —

Dnia 20. b. m. kardynał książę arcybiskup Ołomuniecki przybył do Opawy, gdzie z wielką uroczystością przyjęty, nazajutrz rozpoczął uroczyście obrząd bierzmowania. —

Z Cieszyna. *Dnia 19. t. m. w sali radnicy miejskiéj czyli redutowéj W. ks Józef Krauss, były c. k. dyrektor gimnazyjalny i zarządca zakładu cselestyńskiego, radca konzystoryjalny, c. k. towarzystwa rolniczego we Wiedniu rzeczywisty i k. bawarskiego towarzystwa ogrodniczego porządny członek, w przytomności duchowieństwa, c. k. cywilnego i miejskiego urzędu, nauczycieli gimnazyum katolickiego i uczni gimnazyjalnych, tudzież obywateli miejskich i licznych czcicieli swojich, złotym krzyżem zasługi z koroną, jaki mu w nagrodę położonych w 22-letniéj pracy nauczycielskiéj zasług Jego Ces. Mość najłaskawiéj nadać raczył, uroczyście ozdobionym, i oraz przez naczelnika gminy Cieszyńskiéj dyplom honorowego obywatela gminy wręczony mu został, jako znak uznania zasług, przyczynianiem się do ogólnego dobra przez W. ks. Kraussa i w mieście Cieszynie zaskarbionych. Objawione przy téj uroczystości wzruszenie jest oraz dowodem gorącéj miłości, niezachwianéj wierności i przywiązania wszystkich przytomnych ku najłaskawiéj panującemu nam JCMości, Franciszkowi Józefowi i Najdostojniejszéj Rodzinie Jego.* —

Dnia 13. Października rozpocznie się czwarta sessya tegorocznich sądów przysięgłych w Cieszynie. Dla tejże sessyi wylosowani zostali d. 13. b. m. następujący przysięgli:

I. Zastępców przysięgłych 9 z Cieszyna: Dittrich Fryderyk obywatel; Plucar Ernest, professor; Skryba Eduard, kupiec; Krischker Jan,

pens. radca ziemski; Rosner Jan, kupiec; Leman Wacław, obywatel; Jonkisz Józef, kupiec; Lichtblau Engelbert, kupiec; Bilowicki Leopold, obywatel.

II. Głównych przysięgłych **36**: Lauterbach-Benjamin, sukiennik z Bielska; Spitzer Natan, właściciel z Gródku; Janisz Maciéj, obywatel z Bielska; Gorgoń Adam, właściciel z Drogomyśla; Münnich Fryderyk, aptekarz z Jabłonkowa; Tacina Paweł, właściciel z Tyry; baron Bretfeld Emanuel, z Bobrku; Raszka Franciszek, właściciel z Polskiéj Ostrawy; Cieńciała Paweł, właściciel z Mistrzowic; Bazylides Adam, obywatel z Jabłonkowa; Michalus Józef, właściciel z Wszonowa; Sutter Józef, kupiec z Bielska; Kaufman Wilhelm, leśniczy z Jabłonkowa; Staniek Marcin, urzędnik z Karwinéj; Wicherek Józef, właściciel z G. Suchéj; Korbas Adam, właściciel z Nawsia; Pilch Michał, właściciel z Wisły; Piwoń Błażéj, urzędnik z Rychwałdu; Szubert Jan, młynarz z Międzyrzecza; baron Skrybeński Adam, z Wszonowa; Sikora Jan, obywatel z Jabłonkowa; Baron Józef, obywatel ze Skoczowa; Bierski Jakób, właściciel z Próchnéj; Błędowski Jan, obywatel z Jabłonkowa; Niemiec Józef właściciel ze Starych Hamer; baron Mattenkloit Baptysta z Żebrzydowic; Gryglowski Michał, Chałupnik z Zabłocia; Faltyn Jerzy, właściciel z W. Kończyc; Andreski Benjamin, obywatel z Bielska; Rada Jerzy, właściciel ze Sedliszcza; Kubaczka Jerzy, zagrodnik ze Świętoszowek; Kolendra Jerzy, właściciel z Bobrku; Matuszek Jan, właściciel z Olbrachcic; Mikszan Jan, właściciel z Rychwałdu; Choledzik Marcin, z Kaniowic; Machalica Paweł, chałupnik z Drogomyśla.

Przy Cieszyńskiem Gimnazyjum ewanjelickiem, które się dotąd z 4 klas z dwurocznim kursem składało, otworzona została tego roku tymczasowo ósma klasa, nim wszystkie klasy otwarte będą. — **22.** i **23.** t. m. odbyły się popisy dojrzałości uczniów Gymnazyjum katolickiego, chcących się udać na wszechnice. Ścisłość, z którą się te popisy przed wakacyjami odbyły na ewanjelickiem Gimnazyjum, odstraszyła kilku z młodzieży katolickiego Gimnazyjum od składania tych popisów. Ze **17** uczni **4** przestało na popisie semestralnym, nie głosząc się całkiem do popisu dojrzałości; z **13**, którzy się do niego zgłosili, **1** zdawszy popis pisemny, nie stanął do popisu ustnego, **1** uznany za zupełnie źrałego, **7** za źrałych, **4** za nieźrałych, pozwalając im po upłynionem półroczu popis powtórzyć: — wszelakoż ostrość ta zasługuje na pochwałę, gdyż młodzież pobudzoną będzie do pilniejszego używania czasu, przeznaczonego do nauk gymnazyjalnych.

Najnowsze.

Peszteński dziennik Spiegel donosi: **D. 22.** b. m. ogłoszono w Peszcie zaoczne wyroki na zbiegłych przywodzców węgierskiego powstania, ktorzy nie stawili się na wezwanie sądu wojennego na d. **1.** Stycznia **1850** publikowane. Wszystkie brzmią na śmierć przez powieszenie. Między nazwiskami skazanych znajdują się: Almasy, Balogh, Kazimierz hr. Bathiany, Beöthy, Guyon, Hajnik, Franc. Hazman, Michał Horwath, Iranyi, Kmethy, Koszut, Wład. Madarasz, Meszarosz, Szabo, Percelowie, Szemere, Wład. hr. Teleky, Vetter i t. d.

W Trenczeńskim komitacie w Węgrzech ogłoszono prawo doraźne na zabojstwo. —

Książę Metternich przybył d. **23** Września do Wiednia; wszyscy zwracają nań uwagę, książę jednak nie zamierza przyjąc żadnego dostojeństwa. Książę Windiszgrec mianowany został gubernatorem Czech. (S. F.)

— **J. C.** Mość ma przybyć d. **30.** t. m. z podroży włoskiéj do Wiednia. —

Z miesiącem Październikiem zaczyna się nowy kwartał. Redakcya wzywa więc Szanownych Czytelników i zacnych Rodaków do nowéj przedpłaty; oraz uprasza tych, którzy przedpłaty swéj za bieżący kwartał nie złożyli, aby ją rychło uiścić raczyli, ponieważ redakcya sama naprzod wszystko opłacać musi i spoźnienia nabawiają ją przykrości

---

Z powodu zmiany pomieszkania, Redakcya znajduje się w domu p. Fizia pod **L. 220** w Głębokiéj Ulicy. —

W tłoczni Karola Prochaski. Odpowiedzialny Redaktor P. Stalmach.